

REGÉLŐ.

PESTEN vasárnap majus 10^{kén} 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLÉS.

Nagylelkű barátság.

1.

A' táncmulatságnak vége szakadván a' vendégek haza mentek. „Kisérj-el — mondá barátjához báró Béki — theát parancsoltam! majd egyetmást még elfecsegtünk.“

Még pedig szivből! — viszonzá a' kapitán.

Kezet fogtak, és eltűntek. A' néma sobajtások vágyva ohajtoztak a' titkos tárgy után.

„Milly felséges éj vala ez!“ felkiálta hazajövet a' báró a' kapitán karjai közé vetve magát.

Életem legszebbike! — felele a' kapitán — 's milly boldoggá tett engem az!

B. — Boldoggá? és az ritkán voltál?

K. — Most már örökre az vagyok. Ő szeret engem, ez többé kétséget nem szenved.

B. — Te szeretsz? Ki gondolta volna azt! No 's — szívet szívért — én is remélhetek. Lélek és jóság, ártatlanság és kellemetesség bájoló érzettel jutalmazták szavaimat. Égi szerencsémhez, kérlek, kívánj minden jókat!

K. — Legtisztább szivemből, barátom! de ezen égi virágok közt csak egy van, és ugyan az, melly tündér-bájjal tetézi képzetimet.

B. — Tündér-bájjal? azt örömet hallom. Cecilia becsét cupán egy megigézett ismerheti-el.

K. — Cecilia? — Most a' báró kedvetlenül tevé findsáját az asztalra. — Tengfalvi kisasszonyról szólok én — mondá ez.

Te? — felkiált a' kapitán. — Ó, ne üzz velem tréfát!

B. — Szüzeink ékességéről.

K. — Ő az! Hiszen ő — az enyim!

B. — Pajtás, Cecilia a' tied? Te ábrándozol. Ő már kezet fogott —

K. — Velem. — ó ne borítsd homályba egünket! Nevezd-meg kedvesedet; mert én Ceciliához hasonlót nem ismerek.

B. — Becsületemre! — én Tengfalvi Ceciliáról beszélek.

K. — Én is, vitézi parolámra!

B. — Szánakozásra méltó! tehát megcsalattátál.

K. — Ki mondá azt neked?

B. — Saját kezének gyenge szorítása; a' leánynak tüzes tekintete, mely enyimbe akadt; egy német táncz története, mely azon bátorságra lelkesített engem, hogy keblemben évektől égő tüzet neki megvalljam. —

K. — Ó, belőled a' tokaji szől! És ő — és ő?

B. — Szemeit lesütve a' keblére tűzött rózsára nézdegélt; végre egy dicsőülthez hasonlóan kék szemeit felemelé, és midőn én erényes tulajdonait dicsérni és érzéseimet megvallani kezdém —

K. — A' dologhoz — kérlek, szaporán.

B. — És szívem tüzes kiomlását mentegetém — arczainak lángoló színe elárulá viszont-érzését. —

K. — Az a' szánakozásnak érzése vala.

B. — Korán sem. — Gyengéd menyei szózáttal rebegé a' megbocsájtó kedves alig érthető szavait; végre elég érthetőleg mondá: hasonló a' hasonlóhoz legörömbösebb ragaszkodik.

K. — Ugy-e, a' hasonlóhoz? És te ezen szava-járását részedre magyaráztad?

B. — Erre olly teljes érzéssel — olly vonzóan szorítá-meg kezemet.

K. — Éresomódszás nélkül, kinzó háborodásában. — Ó jól, értem én azt. De mikor történt ez?

B. — Mindjárt ebéd után. — A' mint repülve a' táncz-terembe mennénk.

K. — Tehát halljad, és csillapítsd tüzedet. Részemre később rezzent-meg az égi perc. Kéz-kézbe jártuk-el az utósó lengyelt. Ah kisasszony! — sohajték lassúlag — milly sietve mulnak-el az arany órák.

Nekünk — viszonzá szomorú bájjal — az emlékeztetés marad hátra! —

Önnek is? kérdém, és erősen szemei közé néztem.

Mindenkor! — vala Cecilia felelete.

Hogy mondása szívéből eredt, azt dagadó keble bizonyítá; nekem pedig egy elaludt gyertya-világ bátorságot nyujta reszkető kezét ajkamhoz szorítani. Még egy pillantat — és kesztyűje zsákmanym lett. Keblemben rejtém azt. Egyik gyűrűje benne felakadt, mit észre vevén elejébe tartám e' szókkal: im ez össze köttetésünk képe; ó ha te enyim volnál!

Csitt Leo, csitt! — intett a' félénk, és a' gyűrű 's kesztyű enyimek maradtak! — De mi bajod neked barátom? szemeid szikráznak! —

B. — Igen — igen. Mi már gyermeki korunkban elválhatlan igaz barátok valánk, és ime most egyszerre a' véletlen eset közünkbe vágott. — Ki tudja, mi vége leend ennek.

K. — Mit sem félj! Utána örökké te maradsz nekem a' legkedvesebb; jer szívemhez!

B. — Nem! kétszínűt soha se mutattam; — most illy ölelés vétekké válhatna. Menj, siess! magam leszek kérőd! — élet halál éretted! Meghitted többé nem lehetek.

K. — Élet halál érettem? Jól van; elhiszem, mi jól ismerjük egymást. De nem te nekem, hanem én neked leszek a' kérő! jó éjszakát.

B. — Maradj! És te azt tehetnéd, hogy egy kaczért győzelméhez vezetnél? ki, ha én bátrabb lettem volna, részemre szintugy kesztyűt és gyűrűt talált 's adott volna?!

K. — Te beteg vagy — illyennel szóllani nem lehet.

B. — Elég egészséges vagyok, hogy illyest feleljek. — Ah — én örökre oda vagyok; menj! —

Egyszerre hangos sikoltás hallatszott az utszán. Egy asszonyi szózat vala az, melly segélyért kiáltozott. A' kapitán az ajtón kirohant. Három ittas éjjeli vadász körül fogta a' védetlent, de a' katona-tiszt látására azonnal odább állottak. Meredve maradt a' kapitán, mert előtte a' házak mellett Cecilia szaladott, ki őt bátran hátralöké, és egy háznak setét tornáczában, mellynek kapuja még tárva állott, eltűnt.

2.

A' báro is ezen lármára az ablakhoz sietett, és az egész jelenetnek tanúja vala. Láttá, midőn a' béke-háborgatók szaladtak; Ceciliát megismerte, és egész reggelig hasztalanul okoskodott, valljon egy jó hírű 's nevű leány, kíséző nélkül, éjjél után, mi módon jöhetett házának ablakáig. — Vigasztalódva, és nevetve kezdi kárhoztatni az ártatlant.

Azon ház, hol Cecilia menedéket keresett, nénjének, Udvarehelyi asszonyságnak, lakja volt. Ő is éppen akkor jött haza a' táncmulatságból, mi után a' kisasszony sápadtan és lelketlen a' szobába rohanván szóltalanul a' tanácsosnénak karjai közé rogyott.

Cecilia hintójának tengelye eltört; inasa nem tudott bér-kocsit lelni; anyját pedig egyik jó barátnéja vitte haza; ő tehát nénjét várta, ki az alatt elment, és a' leányka egyedül maradott. Hirtenlen eltűnt tehát a' sokaság közül, és mentében nénje háza felé az éjjeli kóborlók őt megtámadák.

3.

A' félelemből és meghülésből következett forróhideglelés, kényteté Ceciliát résztvevő nénjénél meghálni. A' tanácsosné hiven őrzé betegét, és mindenképen iparkodott felvidámitani. Báro Béki és Tüzes kapitán valóban derék pár ember — kezdé beszédjét.

Való — mondá a' beteg — 's éppen ez a' bajom. Jól tudod, mennyire becsülöm a' bárót — mikép szeretem a' kapitánt!

Szerencsés leányka! én jól tudom, mi vagy te nekie!

Ah, ha való lenne! De hallgasd csak. Midőn ebédután mindnyájan a' táncz-terembe mentünk, hozzám futott a' báro, és repülve, nem pedig menve, mi is oda sieténk. A' muzsika ünneplően szólalt-meg. Kezemet most tüzesen megragadá, és régtől keblében égett titkos szerelme hevét nekem megvallá. Eszrevettem, hogy a' bor szól belőle, 's előre láttam, hogy holnap ezen fontolatlan kijelentése miatt összeütközésbe jön: ez okból csak keveset jelentő szókkal viszonzozám mondását. De a' jó Isten tudja, mit mondék neki valóban háborodásomban. Bár csak szavaimat részére ne venné. — Ha a' kapitán vett volna magának annyi bátorságot! — Ő is ma különösen beszélt. — A' multság vége felé ő is hozzám jött, az igazságot szerető bajnok, 's minden tartozkodás nélkül maga jegyesének vallott, kesztyűmmel a' tőled nevem napján kapott gyűrűt lehuzta, és szerencséjét, ha nem tartoztatom, az egész világnak kilármázta volna.

Igy tehát a' czélnál vagytok. Ezt rég kívántam már! Isten áldja-meg a' jegyes-párt. De miért sohajtozol még?

Szegény báro! Kezet fogva ment-el barátjával, és bizonyára esze ágában se volt, hogy vágy-társával megy.

Valóban szánom őt! mondá a' tanácsosné, de — hiszen ez a' sors játéka. Mind a' kettő okos férjfiú. — Ezzel selyem köpönyegébe burkolá magát a' néne, és boldog álmodot kívánván nyugvó helyére ment. Cecilia csak a' vendégségekről álmodott; pedig ezek, tapasztalása szerint, egyenetlenséget és szerencsétlenséget jelentenek.

4.

Elmult a' hideglelés, midőn reggel Tüzes a' szobába lépett. Karmin-pirossá váltak a' leányka arczai, midőn a' néne azonnal az első üdvözetek után magokra hagyá őket. Cecilia elbeszélte a' kapitánnak tegnapi kalandját (kit az alatt szóhoz sem engede jutni), és hogy ama kóborlóktól üldöztetve nénjének házába vala kénytelen futni.

Tüzes csudálkozott, hogy Cecilia őt akkor meg nem ismerte. Végre most feltételekkel tele levén így kezdé beszédjét. — Egy védangyal volt az, ki önnek szabadítására előtermett. Barátom báro Béki vala az, kinek ablaka előtt történt a' jelenet. — Cecilia elhala-

ványodott. — Ő derék férjfiú — folytatá tovább Tüzes — ki önt imádja, 's kit a' sors szabadító angyalának küldé. — ki magát önnek égi viszontszeretetével boldogittatni reményli; mit ha el nem érhetne, igen szerencsétlen lenne.

Ön úgy beszél, mint egy szomorú játéknak hőse!

Barátságom kötelessége azzá tesz! A' tegnapi szép ragadmányt — én neki adám.

Ön azt tette?

Minden megfontolás nélkül. Azon édes remények, melyeket tegnap Cecilia a' bárónak nyújtott, annak tételére unszoltak.

En-e? — Nem; azt nem tettem — de — ön még is képes vala azt tenni?

Vérző szívvél. —

Vérző szívvél? — Ezen szemfényvesztő és idő előtti nagylelkűség, vagy is az alaptalan gyanú saját szívemet sérti. (*Végz. köv.*)

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

A' B a t t a s o k.

A' Battaksok vagy Battasok a' malayi néptörzshez tartoznak és Szumatra sziget hasonló nevű tartományát lakják. A' miveltség és durvaság olly keverékjét ábrázolja ezen nép, millyent kevés mutat kivüle: erkölceik szelidek, politikai életök a' miveltség 's törvények által jól rendezett, melyek azonban a' legvadabb szokásokat szentesítik. Utólérhetlen idők óta nyelvöket egy bizonyos eredeti abeczével írják, és az olvasni 's írni tudók száma felülmúlja sokkal az ellenkezőkét; egyszersmind egy igen ismeretlen, de gazdag litteratúrával bírnak. Ezen a' miveltségben olly igen előre haladott népnél törvényesen elrendelt emberevőség divatoz. — Van egy eredeti írott törvény-könyvök, és részint őseik törvényei iránti tiszteletből történik, hogy emberevők. Ez a' törvénykönyv (codex) elevenen megevésre kárhoztat

1) Minden házasság-törőket.

2) Mindenkit, ki éjjél tájban lop.

3) Minden hadi foglyokat.

4) Azokat, kik egy nemzetségből származván öszve kelnek; mert ez keményen tiltatik, mivel egy szülőktől eredteknek tartatnak.

5) Végre azokat, kik árulókép valamelly falut vagy házat támadnak-meg. Akárki vétkezzék ezen pontok ellen, törvényesen ítéltetik-meg, 's az ítélet nyilvánítása után a' fejedelem egyet iszik, 's ez a' hozott ítélet másíthatlanságát jelenti. — Nehány napok engedtetnek a' népnek öszve hívására. A' házasság-törés esetében az ítélet végre hajtása előtt a' bűnhődő szülőinek meg kell jelenni. —

A' kijelelt napon előre idéztetik a' bünös, egy czölömphez köttetik, kezei kifeszítettnek; most a' leginkább megsértett fél hozzá közeledvén öldöklő késével a' neki leginkább tetsző tagot kiválasztja, 's levágja, leginkább a' füleket; ezután tisztök szerint mások közelednek hozzá, 's mindegyik a' neki legkedvesebb tagot levágja az eleven emberből. Így mindenik részesülvén, a' fejedelem járul hozzá, 's az áldozat életének feje levágásával véget vet, 's ezt mint egy diadalni jelt tüzi-fel háza elébe. A' velőt a' megsértett fél legfőbbike nyeri-el, 's csuda-erő tulajdonittatván neki, szorgosan tartatik egy palaczkban. — A' belrészek nem emésztetnek-meg; a' szív, a' kéz belseje, 's a' láb-talpak legkedvesebb falatok. — A' feláldozottnak husa részint nyersen, részint sülve, de mindig az ítélő helyen emésztetik-meg, 's erre nézve a' körül állók czitromnedvvel, sóval 's borssal, mihez néha riskása is vétetik, vannak ellátva. Palmabort vagy más erős italokat illy alkalommal nem isznak, de sokan bambus náddal jelennek-meg, 's ezzel szívják-fel 's isszák-meg a' bünösnek véréét. Az áldozat nyilván történik, de csak férjfiaknak szabad megjelenni, 's az asszonyoknak az ember-hussal élés keményen tiltatik; de olykor olykor lopottal élnek. A' Battasok, minden husnemének elébe teszik az emberét, de nincs nálok példa, hogy ebbeli vágynak más uton, mint törvényesen elégitették volna ki; 's az említett áldozat végrehajtása is vidámsággal, minden elkeseredés vagy boszúvágynélkül történik. Csak hadi foglyok támadtatnak-meg bőszerűen, 's ezeknek, már eltakarított csontjaik is kiásatnak, 's megrágatnak. Eleintén a' Battasok, mint a' Bhinderवासok, szülőiket, rokonaikat is megszokták öldökölni, 's megenni, mihelyt öregek 's a' dologra alkalmatlanokká lettek. — Bútlan kerestek-fel magok az öregek egy faágat, kezeikkel ezekre magokat felaggatták, 's az őket körző gyermekeik és rokonaik tánczolva énekelték: „Hogyha a' gyümölcs megérett, leesik.“ Ezen szertartás különösen a' citrom, só 's bor bőségekor szokott tartatni. Mihelyt az elgyengült öregek a' faágon nem tarthatták magokat függve, leestek; gyermekeik 's rokonaik azonnal reájok rohantak, darabokra szegdelték, 's husokat a' legnagyobb étvágygyal mardosták. Békeség idején 60—100 bünösök áldoztattak-fel évenként. —

K. S.

TERMÉSZET-TUDOMÁNY 'S TÖRTÉNET.

Csuda-gyermekek. St. Germain nevű külvárosban Parisban jelenleg valamely nyolcz esztendősz gyermek igen magára vonja a' közfigyelmet. Ezen csuda-gyermekek rendkívüli könnyűséggel fordít a' deák, görög, angol és chinai (!) nyelvekből. Magzatja ő ama nevezetes utazónak d'Urville urnak, ki nem régiben „Astrolabium“ nevű országos hajón a' világot körülhajózta.

Marabou-hattyú Európában. Bologna városa muzeumában jelenleg olly egy madarat láthatni, millyen elevenen még Európában nehezen taláztatott, tudniillik egy marabou-hattyú, melyet Jacques ur, hajóseregbeli biztos, küldött ajándéku' városnak Calais-ból. Az állat a' tengeri utazás által igen sokat szenvedett 's legszebb tollait elveszté szárnyaiból; azonban ugy látszik, hogy ismét kisarjadnak nem sokára uj tollai. Közönséges tápláléka húsból áll; legjobban szereti azonban a' borjú-húst.

KÜLÖNFÉLE.

Irók tudós rendének felosztása. A' szellemi világ fenséges magos létéről gyakran szóllanak bájos kifejezésekkel tudósink, 's irnak magos érzelmekkel írónk.

Egy új szellemi rendszer uralkodik ezen új szellemű tudós világban: mellyben, a' nagy természet rendszeréhez képest, sokféle tudósink 's írónk különbféle napok, planeták, kometák, 's más égi jelenések tünényeit képezik.

Mint hogy a' mai világban mindenki tudós, mindenki író vágy lenni: mikép lehessen mindegyik írónak eredeti, 's nem eredeti munkáját, 's ennek milly fokú érdemét átnézni, 's megítélni, legyen szabad ezt 7 osztályra osztatni, ekképpen:

1.) Ön-világú napok. Ezek fényöknek sugarait a' földi lényekre jótékonyan lövelvén, 's ezekkel nem csak lakhelyöknek, hanem a' nagy mindenségnek homály-fátyolába burkolt titkait is fel-világítani törekedvén, ön erejekkel vezérlik szabad mozdulatikat! Minél inkább vissza-lépnek az idő végtelen téreibe, annál jobban de csak lassanként látszatnak enyészni t. i. 1-ső, 2-dik, 3-dik 's a' többi fokú, végre 7-ik fokú álló-csillagzatokká leendvén; de még-is ön-világú napok maradván.

2.) Planeták saját világ nélkül. Napjaik közül, gyakran kiszabott, pályájokat keringelik! világuk kölcsönzött ugyan, de nem ritkán valamelly átható gyönyört, 's kellemes vidámságot gerjeszt lényeinkben, főkép szerelmeseknél, kik inkább sohajtoznak az est-hajnali csillag varázs tünényének édes hatásán, mint Aldebaran-nak culminatioi látásán esdeklenni.

3.) Mellék planeták, vagy is utánozók utánozóji. — Pislogó kised lényök a' tudományoknak kiterjedt fenséges egén! — De ezeknek is kell lenni, mert a' litteratura nagy világában néhány hézagnak kiegészítéséhez tartoznak.

4.) Kometák: üstökösök! Pompásan tűnek-fel; álmélkodást, 's félelmet gerjesztenek, 's a' világ alkotmányát szét-zúzással és semmivé tévéssel fenyegetik! — Azonban meg ne ijedjete, ne zavartassátok nyugalmatokat, békes emberek! illy hatalmas, hallhatatlanság létét képzeni látszó, lényeknek titkos természetű magikai feltűnésén —! — ők bizonyosan velünk nem olly kegyetlenül bánni, rólunk nem olly kegyetlen szándékú kebellet fognak ítéletet hozni! — Sértetlen létben, 's régi arany szabadságban hagyják a' világot, a' mint volt! — 's bizonyosan visszavonják torzon-borz üstököjüket a' nélkül, hogy valaki tudná: hogy lettek — 's mit akarnak — utójjára magok se tudván fel-tűnésöknek helyes okát igazán megfejtteni!

5.) **Meteorok.** Mindenki szem-merengve, és száj-tátva meglepőleg bámul feltűnésöken! Hirtelen keresztül futják a' miveltség egének nagy karéját, midőn pattanással a' semmiség üregébe szétozlanak! — pattanási hangjok csattogásának csupán tompa echoját egy homályos távulságból hagyván magok után. — De hátra hagynak lényökből még valamely mocskító fekete anyagosságot is, melly hirteleni magos felemeltesökből lepottyant! — Ez tehát hiteles bizonyítmányt ad a' felől, miféle lények voltak, 's miből állottak! — jóllehet kritikusai elménczeink még is 2 napig, elég hosszan, tündöttek illy nemű tüzi ritka golyók elemeinek megfejtésével. Ezen írói osztályhoz tartoznak a' mellék napi-írók is. Derűre vonult tekintetök al-napokat képeznek; — de tulajdonkép nem egyebek még is, mint setét füst közé gombolyodott gőzök! — minden kár-tétel nélkül ugyan, de minden haszon nélkül is — egyedül a' tudományoknak tisztább lég-körébe elegyítván gyakran kipárolgásait; gyakran pedig gőzeinek tömegével megtöltvén — de mind ezt a' felsőbb miveltségnek kised szele már leveri, elenyészteti!

6.) **Tüz-játéki szerek.** Lärmás hirdetményeket küldenek szét a' tartandó költői 's elmés vig-játékokról — és kívánják előre megnyerni (anticipálni) a' bemeneti-pénzt — az az: tisztelet díját (honorariumát). Ezek tehát fényesen hirdettetnek-ki, 's meg-is látogattatnak. — Kicsoda pedig a' nyerekedő? — Felelet: Az, ki e' vigjáték mellett az unakodásról, 's idő hosszáról várakozásában főkép panaszkodik, t. i. a' kiadást felvállaló könyv- 's papiros-áros.

7.) **Bolygó-tüzek, posvány, 's mocsári világok.** Fojtó méregből álló lények hihetőkép phosphoros viz-anyagi gashól vannak alkotva, mellynek kifejlése köz lég-körünk hozzá járultával lángot lobbant-fel. Tüzének kékes lángja hajlékonyan lengvén mind inkább közeledik a' szemlélőhöz, 's követésre csábítóvá válik. — Óvakodjatok mérges forró lángjától! ne fussatok utána! — különben feneketlen ingoványokba, 's ocsmán posványokba vesztek — nem mást mint életvesztő kiálthatlan bűdös párájokat hagyván magok után!

Ez alkalmasint a' mai szellemi világ legnagyobb özönében feltűnő íróinak felosztása levén, szolgáljon ez mindenkinek szellemi tükörül, 's ebből részrehajlatlanul bírálja-meg magát, milly fokra emelte-fel már írói tollának hathatóságát, 's írói erejének méltóságát! — vagy pedig hagyja ön maga bírásgának szerénysége előtt a' tulajdon személye ellen alkotandó actiót inkább condescendálni!

Vizer István.

Mulattató. „20 xr. ezüstben egy sors?“ kérdém egy asszony-ságnak lotteria-czédulával házaló inasától. „Nem biz az, hanem pengőben“ felele a' financz-ministernek termett.

Ligetfy Andor.

Visszásrejtvény.

Két betűt 's két tagot találsz csupán bennem,
'S visszáról mondvá is úgy lehet zengenem
Valamint előről. Kedveli nevemet
A' szépem; 's azért is tisztelhetsz engemet,
Hogy most is főszemélyt czimzek szép hazádban,
Noha még nem láttad ennek határában.
Már a' régi világ víz eredetemre,
Sok ország koronát tett viselőimre.

Előbbi rejtvény: Árva.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.